

عکس: ایرنا

گزارش «هم‌میهن» از آخرین گزارش‌های بین‌المللی درباره وضعیت دمای هوا

رکوردشکنی پی‌درپی گرما

در ۱۶ جولای، دمای هوای فرودگاه بین‌المللی خلیج فارس در ایران ۶۶/۷ درجه سانتی‌گراد بود

▼ هرسال گرم‌تر از پارسال

بررسی‌های «هم‌میهن» از آخرین گزارش موسسه ملی اطلاعات محیط‌زیستی نشان می‌دهد که سال ۲۰۲۳ سالی متفاوت برای گرم‌تر جهان بوده است. برخلاف دو سال گذشته (۲۰۲۱ و ۲۰۲۲) که اصطلاحاً وجود «دوره سرد ال‌نینو» از سوی مراکز هواشناسی گزارش شده بود، سال ۲۰۲۳ شرایط تغییر محسوس داشت و ماه ژوئن مرحله گرم ال‌نینو آغاز شد. این پدیده الگوهای آب‌وهوایی و دمای جهانی را تحت‌تاثیر قرار داد و دمای جهانی بالاتر از دوره سرد ال‌نینو قرار گرفت. نویسندگان این مطالعه تأکید دارند، هرچند سال ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ جزء پنج سال گرم‌ترین نبوده‌اند اما میانگین دمای سالانه جهانی از سال ۱۸۵۰ با سرعت ۰/۰۶ درجه سانتی‌گراد در هر دهه بالا رفته و از سال ۱۹۸۲ این نرخ بیش از سه برابر شده و به ۰/۲۰ درجه سانتی‌گراد در هر دهه رسیده است.

در بین ماه‌های سال ۲۰۲۳ ماه‌های ژوئن تادسامبر به‌عنوان گرم‌ترین ماه در تاریخ ثبت شده بودند. انطور که موسسه ملی اطلاعات محیط‌زیستی می‌گوید، دمای جهانی در ماه جولای احتمالاً گرم‌ترین دما در میان تمام ماه‌ها در تاریخ ثبت شده است و انحراف دما در ماه‌های جولای، اوت و سپتامبر برای اولین بار در تاریخ، هرکدام بیش از ۰/۱ درجه سانتی‌گراد، بالاتر از میانگین بلندمدت بودند. مقدار انحراف دما در سپتامبر با ۱/۴۴ درجه سانتی‌گراد بزرگ‌ترین انحراف دما برای هر ماه در تاریخ ثبت شده بود.

▼ ردپای گرما در جهان

اما این گرمای هوا در بعضی از کشورها و قاره‌ها هم رکورد شکست. دمای سالانه آمریکای شمالی ۲/۱ درجه سانتی‌گراد بالاتر از میانگین در سال‌های ۱۹۱۰ تا ۲۰۰۰ بود و گرم‌ترین سال برای این مناطق ثبت شده است. البته بررسی‌های این وبسایت خبری نشان می‌دهد که دماها در سراسر آمریکای شمالی در طول سال کمی متفاوت بودند. در این منطقه آگوست سال ۲۰۲۳ گرم‌ترین ماه سال برای آمریکای شمالی بود. در همین سال، ماه فوریه توانست سردترین ماه سال برای آمریکا شناخته شود. نکته قابل توجه اینجاست که دمای سالانه

سوگل دانائی

خبرنگار اجتماعی

بیش از ۴۷ هزار نفر در اروپا، پارسال جان خود را از دست دادند. دلیل مرگ، گرما اعلام شد. براساس تخمین مطالعه‌ای که موسسه سلامت جهانی بارسلونا زده است، آسیب‌پذیری جوامع اروپایی در برابر گرما در ابتدای قرن حاضر بالا بود و همین دلیل آمار بالای مرگ‌ومیرها اعلام شده است. رفته‌رفته اما فرآیندهای سازگاری اجتماعی بالا رفت و مرگ‌ومیر ناشی از گرما کاهش پیدا کرد. با این حال براساس این مطالعه که در «science daily» منتشر شده است، در سال ۲۰۲۳ همچنان گرما قربانی گرفته است. امسال هم «آسوشیتدپرس» در گزارشی اعلام کرده که هزار و ۳۰۰ نفر در مراسم حج بر اثر گرما جان خود را از دست دادند. جان‌باختگانی از کشورهای اندونزی، مصر، هند، اردن و تونس. خبرنگاران آسوشیتدپرس می‌گویند که از نزدیک شاهد بی‌هوش شدن زائران به دلیل گرما، آن هم در روزهای دوم و سوم حج بودند. اما گرمای بی‌سابقه در جهان چطور هرساله جان بسیاری را می‌گیرد؟ آیا در گذشته هم گرما تا این اندازه مرگبار بود؟

گرما هرسال رکورد خودش را می‌شکند. تفاوتی ندارد که در کدام قاره، کشور یا حتی شهر باشید، گرما در فصل بهار و تابستان بیشتر از مواقع دیگر خودنمایی می‌کند. این را آمارهای جهانی هم تأیید می‌کنند. براساس آخرین گزارش موسسه ملی اطلاعات محیط‌زیستی، سال ۲۰۲۳ با دمای ۱/۱۸ درجه سانتی‌گراد بالاتر از دمای میانگین قرن بیستم، گرم‌ترین سال از زمان ثبت رکوردهای جهانی از سال ۱۸۵۰ بود. رکورد گرم‌ترین سال تا پیش از سال ۲۰۲۳ متعلق به سال ۲۰۱۶ بود؛ رکوردی که هرسال از ۲۰۱۶ پس گرفته می‌شود.

«شبکه جهانی روزنامه‌نگاری تحقیقی»، به‌تازگی گزارشی درباره گرمای شدید و راهنمای انتشار اخبار هواشناسی و گزارش‌های علمی منتشر کرده است. این راهنما تأکید کرده که ممکن است، رکوردهای تازه‌ای هم در سال جاری ثبت شود و وضعیت را حتی از سال ۲۰۲۳ هم تلخ‌تر کند. این راهنما تأکید کرده که حتی حیوانات هم از گرما در امان نیستند. در مرکزیمیمون‌های هاولر بر اثر گرما به حدی دچار کم‌آبی شدند که از درختان افتادند و جان خود را از دست دادند. همچنین گزارش سازمان مرکزی آب و هوا که یک سازمان غیردولتی در آمریکاست هم نوشته: «۶/۸ میلیارد نفر - معادل ۷۸ درصد جمعیت جهان - در ۱۲ ماه منتهی به می‌۲۰۲۴، حداقل ۳۱ روز گرمای شدید را تجربه کرده‌اند.» اما براساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴، انتظار می‌رود امواج گرما تا سال ۲۰۵۰ جان ۱/۶ میلیون نفر را بگیرد و در سوی دیگر ماجرا خشکسالی هم باعث مرگ ۳/۲ میلیون نفر شود. آمارهایی که شاید اکنون بشر هیچ حسی نسبت به آن‌ها نداشته باشد.

دلیل تغییر رنگ آب رودخانه کرج

رئیس اداره محیط‌زیست کرج درباره آلودگی روز گذشته رودخانه کرج گفته است که عامل این آلودگی احتمالاً یکی از پیمانکاران پروژه آذراه تهران-شمال بوده است. به گزارش ایسنا، امیدرضاتونی با اشاره به آلودگی مقطعی بخشی از رودخانه کرج در روز شنبه، پنجم آبان‌ماه گفت: «روز شنبه فیلمی مبنی بر آلودگی بخشی از رودخانه کرج به دست ما رسید که به‌محض مشاهده، اکثراً برای بررسی به‌محدوده موردنظر اعزام شد. متأسفانه تارسیدن نیروهای محیط‌بان به محل، منبع آلودگی از بین رفته بود و به‌رغم بررسی‌های صورت‌گرفته مشخص نشد منشأ آلودگی از کجاست.» او ادامه داد: «احتمال دارد یکی از پیمانکاران پروژه تهران-شمال بخشی از سیمان ناشی از فعالیت عمرانی در این محدوده را به آب ریخته باشد، چون در سال‌های قبل هم این اتفاق افتاده بود. توصیه می‌شود مردم در صورت مشاهده چنین وقایعی، موضوع را در اسرع وقت با ۱۵۴۰ در میان بگذارند تا با اعزام به‌موقع کیپ حفاظت بتوانیم منشأ آلودگی را شناسایی و با متخلفان برخورد کنیم.»

همه چیز غیر از «شاد»، ممنوع

وزارت آموزش‌وپرورش اعلام کرده است که مدارس و ادارات آموزش‌وپرورش فقط باید از «شبکه شاد» استفاده کنند. علیرضا کاظمی، وزیر آموزش‌وپرورش مصوبات شورای عالی فضای مجازی درباره شبکه شاد را اعلام کرد: «شاد، رسانه اصلی آموزش‌وپرورش است. بر همین اساس انجام امور اداری و آموزشی توسط واحدهای سازمانی و مدارس در سایر پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی غیر از «شاد» ممنوع است. شاد به‌عنوان بخشی از زیست‌بوم جدید تعلیم و تربیت رسمی و عمومی، قابلیت تبدیل شدن به زیست‌بوم مجازی کودک و نوجوان کشور را دارد. پس باید تولید، عرضه خدمات و سرویس‌های ویژه متناسب با نیازهای جامعه هدف از طریق شورای راهبری و واحدهای ذی‌ربط، مورد بررسی و اقدام قرار گیرد. استفاده از خدمات پایه آموزشی در چارچوب برنامه رسمی مصوب توسط دانش‌آموزان، معلمان، مدیران و حتی خانواده‌ها کماکان رایگان است و کاربران برای ترافیک مصرفی هزینه پرداخت نخواهند کرد.»

تلفات ۱۰ هزار نفری در جاده‌ها

رئیس پلیس راهور فراچا از جان‌باختن ۱۰ هزار و ۹۷ نفر در تصادفات طی شش ماه اول سال خبر داد. تیمور حسینی گفته است که وسایل نقلیه شخصی و عابران پیاده در صدر آمار تلفات هستند: «با وجود کاهش ۶۱۸ نفری کشته تصادفات نسبت به مدت مشابه سال گذشته، متأسفانه همچنان ۱۰ هزار و ۹۷ نفر در این مدت در اثر تصادفات جاده‌ای و درون‌شهری جان باخته‌اند. این کاهش تلفات نتیجه اقدامات مؤثر پلیس راهور و ارتقای سطح فرهنگ رانندگی در بین کاربران ترافیکی بوده و ابراز امیدواری کرد که این روند کاهش تا پایان سال ادامه یابد.» حسینی با اشاره به جزئیات این آمار اعلام کرد: «در شش ماه اول سال، تصادفات منجر به فوت در حوزه درون‌شهری با کاهش ۱۸۵ نفر نسبت به سال گذشته همراه بوده است. در حوزه برون‌شهری نیز تلفات رانندگی ۴۳۳ نفر کمتر شده که در مجموع ۶۱۸ نفر کاهش در تلفات این دو حوزه را نشان می‌دهد. با این حال تعداد جان‌باختگان تصادفات به ۱۰ هزار و ۹۷ نفر رسیده است که نیاز به توجه بیشتر به ایمنی و رعایت قوانین رانندگی را نشان می‌دهد.»

دوره‌های ثبت شده در مدت زمانی ۱۸۵۰-۲۰۲۳

رتبه	سال	آنومالی-سانتی‌گراد	آنومالی-فازنهائیت
۱	۲۰۲۳	۱/۱۸	۲/۱۲
۲	۲۰۱۶	۱/۰۳	۱/۸۵
۳	۲۰۲۰	۱/۰۱	۱/۸۲
۴	۲۰۱۹	۰/۹۸	۱/۷۶
۵	۲۰۱۷	۰/۹۵	۱/۷۱
۶	۲۰۱۵	۰/۹۲	۱/۶۶
۷	۲۰۲۲	۰/۹۱	۱/۶۴
۸	۲۰۱۸	۰/۸۶	۱/۵۵
۸	۲۰۲۱	۰/۸۶	۱/۵۵
۱۰	۲۰۱۴	۰/۷۷	۱/۳۹